نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
سال چهارم، شماره سوم، تابستان ۹۹، صفحات ۳۱۱ تا ۳۱۲

خلاصه اجرایی

ارتقای نظام انتخاب استاد در آموزش عالی سلامت

مقدمه

در نظام آموزش عالی، استاد باید محور ارزش‌ها و تحولات و عامل سرنوشت‌ساز برای تحقق اهداف و آرمان‌های تعلیم و تربیت باشد. نظام انتخاب استاد در آموزش عالی سلامت، متناسب با ارزش‌های اسلامی، اخلاق پزشکی و آداب حرفه‌ای، و نیازهای سلامت جامعه، در این خلاصه اجرایی راهیابی شده است. از نظر قرآن مجید، سنت خداوند متعال بر این است که شایستگان زمام امور را به دست بگیرند، زیرا مسئولیت‌ها امانات الهی هستند.

هدف

شناسایی، تبیین و ارائه راهکار برای احراز صلاحیت‌های ضروری "تعهد"، "تخصص" و "مسئولیت‌های اجتماعی" و تحقق آن‌ها در نظام جذب استاد در آموزش عالی سلامت.

ساختار

با توجه به محدودیت‌ها و اقتضائات، جذب هیئت علمی برای آموزش عالی سلامت، طی دو مرحله انجام شود. «مرحله آزمایشی، حداکثر به اندازه خدمات قانونی و سقف ۳ سال» و «مرحله رسمی آزمایشی و براساس فراخوان و ضوابط جاری».

راهبردها

۱. **تحقق معیار تعهد** (دینی - اخلاقی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی) در جذب استاد، به صورت تسهیل شده در مرحله آزمایشی و احراز شده نسبی در مرحله دوم، به تشخیص هیئت اجرایی جذب دانشگاه. جزئیات در پیوست ۱ آمده است.

۲. **احراز معیار تخصص** (دارا بودن مدرک معتبر تخصصی یا Ph.D در رشته مربوطه)، شرط ضروری برای مرحله اول و احراز صلاحیت‌های مشروحه زیر برای مرحله دوم (فهرستی از موارد ترجیحی در پیوست ۲ آمده است.)

- اصلاحیت و شایستگی در تعلیم و تربیت و ارتقای مستمر آن.
- توانایی تربیت دانش‌آموختگان متخصص، متعهد، توانمند و خلاق.
- کارآمدی در کارگروهی و انجام وظایف معلمی، مدیریتی، اجتماعی و بهداشتی - درمانی.
- تولیدکننده محتوای آموزشی مفید، منطبق بر شواهد علمی، با رعایت موازین دینی و اخلاقی، منطبق بر نیازهای جامعه، با تأکید بر پیشگیری و عدالت در سلامت.
- التزام عملی به خلاقیت و نوآوری و آفرینش علمی و فناوری.
- برخورداری از عملکردی شفاف، روزآمد، و منطبق با وظایف.
- برخورداری از سلامت روانی و سلامت معنوی، و حد ضروری از سلامت جسمانی

۳. **احراز نسبی مسئولیت‌های اجتماعی ضروری** زیر در مرحله دوم

- توانمندی تدریس مفاهیم و مصادیق عدالت در سلامت و رعایت در مسئولیت‌های محوله
- مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی به نیازهای سلامت جامعه، از طریق آموزش، پژوهش، و ارائه مراقبت و خدمت سلامت
- اطلاع و اعتقاد و التزام به مبانی پیشگیری ابتدایی، اولیه، و ثانویه

فهرستی از موارد ترجیحی در پیوست ۳ آمده است

پیوست ۱: بعضی از معیارهای ضروری شاخص تعهد (دینی - اخلاقی - سیاسی، فرهنگی و اجتماعی)

- ایمان به خداوند، نیت خالص، عمل صالح، و اعتقاد راسخ به حیات اخروی در امتداد زندگی دنیوی و انقلابی بودن.
- هدفمندی در همه امور زندگی، خاصه ارائه مراقبت‌ها و خدمات سلامت به مردم، طلب علم و رسالت معلمی.
- اخلاص در آموزش دانشجویان و وظایف خود (فقط به خاطر خدا انجام وظیفه نمودن) و تواضع (در برابر همه انسان‌ها و به‌ویژه استادان، و دانشجویان).
- هماهنگی گفتار با رفتار و داشتن خشیت الهی و عالم را محضر خداوند دانستن.
- عدالت‌خواه، و عدالت‌محور، آزاداندیشی و کمال‌جویی.
- مسئولیت‌پذیر در عرصه‌های علمی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، و حرفه‌ای سلامت.
- تقدم مصالح جامعه بر منافع فردی و گروهی.
- معتقد به نورانیت و قدسیت علم و تکریم عالم و متعلم.
- امانت‌داری و صیانت از امانات الهی.
- برخوردار بودن از عمل صالح، به‌ویژه در مسئولیت‌های معلمی و حرفه‌ای سلامت

* این سند محصول مذاکرات علمی انجام شده در فرهنگستان علوم پزشکی است که توسط هیئت رییسه جمع‌بندی و در معاونت علمی تنظیم شده است.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-25]

- داشتن روحیه، رویه، عملکرد جهادی.
- الگو بودن و الگوپذیری.
- برخورداری از صبر و استقامت، به‌ویژه در سختی‌ها و بلایا.
- «برخورداری از صفات حسنه نظیر تقوی و کنترل غرائض نفسانی؛ اخلاص در نیت و عمل؛ مردم دوستی؛ گره‌گشایی از مشکلات مردم؛ وفای به عهد و پیمان؛ احسان و نیکوکاری؛ حسن خلق؛ تواضع؛ عزت‌نفس و مناعت طبع؛ قناعت؛ شکر نعمت؛ سکوت و گزیده‌گویی؛ یاد خدا و بهره بردن از آثار معنوی آن؛ حسن خلق و فروتنی؛ دوراندیشی؛ علو همت و عفت نفس؛ رأفت و مهربانی، مراعات آداب و رسوم اجتماعی، نشاط و شادابی، سعه‌صدر.

تبصره: سنجش موارد فوق و سایر معیارهای معتبر برای قضاوت در مورد تعهد داوطلبان عضویت در هیئت علمی، به صورت اجمالی و به تشخیص و روش مناسب توسط هیئت اجرایی جذب دانشگاه خواهد بود. چنانچه مواردی برخلاف آن‌ها به اثبات نرسیده باشد، اصل بر احراز نسبی آن‌ها توسط داوطلب است.

پیوست ۲: معیارهای ترجیحی از شاخص تخصص (مهارت‌های علمی ـ پژوهشی ـ نوآوری و صلاحیت‌های تدریس، نگارش ـ مدیریت ـ ارائه مراقبت‌ها و خدمات)

رسالت استاد "تربیت و پرورش دانشجویانی متعهد، مسئولیت‌شناس و مسئولیت‌پذیر"، "الهام‌بخش"، و "تلاش خستگی‌ناپذیر برای ارتقای سلامت همه‌جانبه، رشد سواد و فرهنگ سلامت جامعه، دستیابی به قله‌های علم و معرفت، مرزشکنی دانش و نیل به مرجعیت"، است. شایسته است هر استاد برای ادای این رسالت در حد توان تلاش نماید.

معیارهای ترجیحی دیگر به شرح زیر است:

- عالم بودن و تلاش برای ارتقای علمی و تخصصی رشته مربوطه
- رفع حوائج ضروری مردم در مسئولیت‌های ارائه خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی سلامت، از جمله مشارکت مسئولانه و داوطلبانه در فوریت‌ها و بلایا.
- ارتقای توانمندی با "تدوین طرح درس"، "روش‌های نوین آموزش در عرصه‌های تخصصی، مهارتی، آزمایشگاهی، و بالینی (حسب مورد)"، "آموزش الکترونیک" و "روش‌های مختلف ارزشیابی"
- آموزش در عرصه‌های ارائه مراقبت‌ها و خدمات سلامت
- آموزش سلامت معنوی، سلامت اجتماعی و سلامت روانی به دانشجویان و کارکنان سلامت.
- انتقادپذیری و اصلاح‌پذیری.
- روزآمد بودن و داشتن شناخت از مسائل روز سلامت جامعه.
- محقق بودن و مولد علم نافع.
- استفاده از ابتکارات آموزشی در تربیت دانشجویان و جهت دادن و ارتقای انگیزه‌های تحصیلی آنان.
- توانمندی‌ها و تجارب ارائه(به سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان، مدیران، همتایان، دانشجویان، بیماران و مردم).
- جامعیت و هدفمندی در وظایف معلمی و حرفه‌ای و ارائه مراقبت‌ها و خدمات سلامت.
- خالق ارزش‌های مترتب بر کار و تلاش در حوزه تخصصی مرتبط
- ایجاد زمینه برای شکوفایی انگیزه‌ها، و رشد تفکر و تعقل و خلاقیت و معنویت در دانشجویان.
- تعالی شخصیت خود و دیگران.
- به کارگرفتن علم، به‌ویژه توصیه‌های بهداشتی و سبک زندگی سالم.
- دریغ نورزیدن از تعلیم علم و انتقال تجارب به دانشجویان، کوشش مستمر در بذل و اعطاء و انفاق علم
- شهامت در اظهار حق ، و جلوگیری از تخلف
- توانمندی برقراری ارتباط با دانشجویان.
- تکریم مراجعان، همدلی و عطوفت با آنان.
- آموزش روش پژوهش (انتخاب موضوع اولویت‌دار، طراحی، پیشنهاد، هدایت، گزارش نتایج)، روش نگارش مطالب علمی و نظایر آن.
- ارائه و پیشنهاد ایده‌های نوآورانه یا مهارت‌های خلاق.

پیوست ۳: عناوین ترجیحی حوزه سلامت اجتماعی و تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت

- توانمندی تدریس عوامل و تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت، به فراگیران.
- برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت برh مشارکت مردم و نشان دادن این مهارت در مسئولیت‌های محوله.
- تسلط به مسائل و شناخت از مشکلات جاری سلامت جامعه.
- تسلط و اعتقاد به آموزش پزشکی جامعه‌نگر، و توانمندی تدریس به دانشجویان
- اعتقاد به و توانمندی "آموزش در جامعه" و به‌ویژه نقاط محروم و فعالیت‌های ناظر بر ارتقای سواد سلامت و فرهنگ سلامت مردم.
- توانمندی و استقبال از مشارکت در سیاست‌گذاری‌های مطلوب سلامت،
- آموزش شاخص‌های سلامت و روش‌های بهبود آن‌ها به فراگیران
- تدریس موضوعات مرتبط با پدافند غیرعامل، اقتصاد مقاومتی در سلامت، سلامت دفاعی و مانند آن‌ها

Executive Summary

Improving the Teachers Selection System in Higher Health Education*

* The backbone of this document is scientific discussion in Academy of Medical Sciences. The conclusion is made by the Board of Directors and the Vice President of Academy sets it.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-25]